

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΗ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ Κ.Ε. 19-20 ΓΕΝΑΡΗ 1985

α) Ο ρόλος και η πολιτική βαρύτητα ενός Διευθυντή Ιδιαίτερου Γραφείου Κυβερνητικού στελέχους (Γενικού Γραμματέα, Υφυπουργού, Υπουργού κ.ά.)

Ο Διευθυντής του ιδιαίτερου γραφείου ενός Κυβερνητικού στελέχους είναι, ίσως, το μόνο πρόσωπο, που από τη φύση του ρόλου του βρίσκεται σε άμεση και διαρκή επαφή μαζί του. Ο πρώτος αποδέκτης όλων όσων αφορούν αυτόν και το έργο του. Σ' αυτόν, αναφέρονται κάποια γεγονότα, δίνονται ιδέες για την ενημέρωσή του, διαβιβάζονται μηνύματα, ζητούνται κάποιες συναντήσεις για τη λύση προβλημάτων. Το κυβερνητικό στέλεχος ενημερώνεται ασφαλώς, από το Διευθυντή του, αλλά δεν πιστεύω ότι αυτή είναι αντικειμενική, αφού το κλείσιμο κάποιων συναντήσεων το ρυθμίζει αυτός και όχι ο ίδιος. Έτσι, από ορισμένη άποψη, η αποστολή του γίνεται παράλληλη με τη δική του. Γιατί αυτή η αποστολή στηρίζεται στην εμπιστοσύνη, στη γνώση, στην πείρα και στην ευαισθησία. Απαιτεί λοιπόν θρησκευτική προσήλωση στην αντικειμενικότητα, αφού και ο ελάχιστος συναισθηματισμός και η παραμικρή εύνοια του διευθυντή του γραφείου αποβαίνει αρνητική, για το Κυβερνητικό στέλεχος, που δεν μπορεί να εξετάζει με κάθε λεπτομέρεια κάθε περίπτωση, πολύ περισσότερο, μάλιστα, όταν ο διευθυντής έχει ενδεχόμενα και ώριμη ηλικία και προσόντα πειστικότητας. Γι' αυτό και αξίζει να σταθούμε σ' αυτήν, ακριβώς, τη διαδικασία της επικοινωνίας ανάμεσα στο Διευθυντή και το Κυβερνητικό στέλεχος, που, όχι, βεβαίως, σπάνια, φτάνει να επηρεάζει και κρίσιμες επιλογές του...

Πάνω σ' αυτό το λεπτό θέμα έχω χρέος να είμαι σαφής. Συμβαίνει, λοιπόν, στο λαό και ειδικότερα μέσα και έξω από το ΠΑΣΟΚ να είναι διάχυτη η πεποίθηση, ότι μπορεί να υπάρχουν περιπτώσεις Κυβερνητικών στελεχών που είναι εγκλωβισμένα από το διευθυντή του ιδιαίτερου γραφείου τους, το οποίο παρομοιάζεται με ναρκοπέδιο χωρίς πέρασμα. Άνθρωποι ή σεμνά στελέχη μας που δε ζητούν τίποτε, για τον εαυτό τους, αλλά που έχουν αξιώσεις για την πορεία της Δημοκρατίας και του Σοσιαλισμού, πιστεύουν ότι κυβερνητικά στελέχη πέφτουν θύμα μιας επικίνδυνης κηδεμόνευσης, από το διευθυντή τους, ο οποίος τα "πανθ' ορά" και κανονίζει, με τόση διάθεση προστατευ-

τισμού , ώστε να γίνεται για τους έξω, πλατειά και κοχλάζουσα δυσφορία...

Πολλές φορές το κυβερνητικό στέλεχος πιστεύει ότι ενεργεί αντικειμενικά. Κάνει, όμως, λάθος. Στην πραγματικότητα, έχει πέσει σε παγίδα. Κατά την κοινή εκτίμηση, βρίσκεται σ'ένα φρούριο, με αινιγματικό κλειδοκράτορα και επιτήδαιο στη διαμόρφωση των προαποφασισμένων κινήσεών του, δηλαδή το διευθυντή του. Και, έστω κι αν είναι καλοπροαίρετη η αστυνόμευσή του ενισχύει τη σωρεία των σφαλμάτων και των παραξηγήσεων. Αν δοκιμάσει κανείς να τον πλησιάσει, θα διαπιστώσει, με μεγάλη του πικρία ότι είναι μάταιο. Αφού υπάρχουν άνθρωποι τόσο δικοί μας που τρία χρόνια παιδεύονται να συναντήσουν το κυβερνητικό στέλεχος και τρία χρόνια μένουν με την προσπάθεια:

Αλλ'αυτή η απόσταση αποβαίνει σε βάρος του κυβερνητικού στελέχους. Εμποδίζει την ενημέρωσή του πάνω σε τρέχοντα και άλλης φύσης γενικότερα πολιτικά προβλήματα, εμποδίζει την ανάπτυξη και μιας άλλης γνώμης, εμποδίζει την κρίση και την στάθμιση των απόψεων. Και τον μεταβάλλει σε κριτή της μιας πλευράς. Πως, άλλωστε, να γίνεται διαφορετικά, όταν, τις περισσότερες τουλάχιστον φορές, πρόσβαση υπάρχει μόνο για τους άσχετους, που είναι όμως πολύ σχετικοί, λόγω των γενικότερων κοινωνικών σχέσεων ή και ενδεχόμενα άλλων δεσμών, με το διευθυντή του ιδιαίτερου γραφείου; Και πως να υπάρξει σφαιρική ενημέρωση για τα συμβαίνοντα; Ο διευθυντής δηλαδή προστατεύει το κυβερνητικό μας στέλεχος από εκείνο, που έπρεπε να επιζητείται: από μια άλλη άποψη! Έτσι, με την απουσία του αντίλογου, φτάνουμε, τελικά, να υιοθετείται η ετοιμοπαράδοτη εισήγηση και η λύση να πάσχει από την κακοδαιμονία της μονοδιάστατης εκτίμησης, με αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό των προβλημάτων, και των μπλοκαρισμάτων του κυβερνητικού έργου.

Ασφαλώς, γίνεται κατανοητή η κατάσταση. Θα έλεγε κανείς, ότι κατάντησε ο Σοσιαλισμός μας να έχει θεσμοθετήσει σαν αρχή τη μονομέρεια. Υποθέτω δε ότι και άλλοι θα έχουν παραπονεθεί. Γι'αυτό και πρέπει να γίνει προσπάθεια απελευθέρωσης του κυβερνητικού στελέχους από παρόμοιο Διευθυντή. Ποτέ δεν είναι αργά... Χρειάζεται να διευρευνηθεί πολύπλευρα η συνεργασία των κυβερνητικών στελεχών με το διευθυντή του ιδιαίτερου γραφείου τους. Είναι καιρός μόνοι τους να καλούν κατά τακτά χρονικά διαστήματα κάποια ανιδιοτελή και με πολιτικό κριτήριο πρόσωπα, ικανά να διερμηνεύουν ευρύτερες απόψεις και, βέβαια, τους άμεσους συνεργάτες τους. Μόνο έτσι, στο

τέλος, θα υιοθετηθεί από την κυβέρνησή μας η σωστή και λογική λύση. Και οι επιλογές μας δε θα κινδυνεύουν να υποφέρουν από μονοδιάστατες εκτιμήσεις και-γιατί όχι;-επικίνδυνες, για την υπόθεση του τόπου και του ΠΑΣΟΚ. Πάμε σε εκλογές...

β) Παρεμβάσεις και υπερβάσεις στο κυβερνητικό έργο

Ένα δεύτερο θέμα που θεωρώ πολιτικά αναγκαίο να επισημάνω είναι το κρίσιμο ζήτημα των παρεμβάσεων και υπερβάσεων που δυστυχώς εξελίσσεται σε ορισμένους τομείς σε τροχοπέδη για το κυβερνητικό έργο.

Θέλω, όμως ταυτόχρονα να τονίσω την υποδειγματική συμπεριφορά του Πρωθυπουργού. Την κατηγορηματική εντολή που έδωσε για την απαγόρευση των παρεμβάσεων-υπερβάσεων στο Κυβερνητικό έργο, την τηρεί αυστηρά πρώτα ο ίδιος. Η αυστηρότητά της, μάλιστα, αποδεικνύεται από την καθημερινή του στάση. Δεν επιβάλλει τις απόψεις και τις εκτιμήσεις του. Σέβεται τις αρμοδιότητες όλων εκείνων που τους έχει ορίσει να φέρουν σε πέρας κάποια αποστολή.

Εδώ αποδεικνύεται συγχρόνως και ο σεβασμός του. Δεν προκαλεί, δε δημιουργεί συσχετισμούς, οι οποίοι είναι πηγή παραγοντισμού και μάλιστα ολέθρια, σε μια τόση δύσκολη πορεία.

Δυστυχώς, αυτή η σοβαρή εντολή, του Πρωθυπουργού, που είναι θάλεγα και μια πολιτική αρχή, για τη σωστή λειτουργία του κόμματος και της Κυβέρνησης, παραβιάζεται ή το λιγότερο αγνοείται συστηματικά.

Σημαίνοντα στελέχη σε κυβερνητικό και κομματικό επίπεδο επιδεικνύοντας τον εγωκεντρισμό τους, θέλουν να επιβάλουν προσωπικές επιλογές. Στηριζόμενοι σε κάποιες διασυνδέσεις αγνοούν τις αποφάσεις των αρμοδίων, που όχι μόνο είναι βγαλμένες μέσα από τη γνώση και την εμπειρία, αλλά τελικά είναι και οι μόνοι υπεύθυνοι. Έτσι, λοιπόν, έχουμε φτιάξει "κλίκες" που επιμένουν να αναδεικνύονται σε κέντρα εξουσίας, με αποτέλεσμα την αποδυνάμωση των κυβερνητικών στελεχών και τη μη ολοκλήρωση του έργου που προγραμματίζεται.

Και βέβαια δεν εκτείθενται μόνον οι αρμόδιοι, αλλά συνολικά η Κυβέρνηση, που προσφέρει κατ'αυτό τον τρόπο τροφή για αρνητική κριτική.

Πρέπει μάλιστα να επισημάνω και τούτο: η παρέμβαση οδηγεί στην υπέρβαση αρμοδιοτήτων. Είναι το μοιραίο αποτέλεσμά της. Και εξηγούμε. Εκείνοι υπέρ των οποίων σημειώνονται παρεμβάσεις, αφού με πλάγια μέσα εξασφαλίζουν ερείσματα στη συνέχεια τα υπερφάλαγγίζουν. Με τον αέρα των "μεσαζόντων" προωθούν το πάθος που έχουν για προσωπική επιβολή. Θεωρούν ότι η θέση τους δίνει, αν όχι το δικαίωμα, πάντως την ανοχή για ποικίλες μορφές ασυδοσίας. Και κάτω από το πρόσχημα ανύπαρκτων δικαιολογιών θέλουν να επιβάλουν τον ετσιθελισμό τους. Αυτό αποτελεί πράξη ανταρσίας μέσα σε νομιμοφάνεια.

Οι υπερβασίες και οι παρεμβασίες εννοούν να επιβάλουν τις απόψεις και τις προτιμήσεις τους. Και, φυσικά, για να το επιτύχουν προσπαθούν να παραμερίσουν την ιεραρχία, κινητοποιώντας μηχανισμούς διάβρωσης, και μηχανορραφίας. Έτσι η υπέρβαση φτάνει σε σημείο νομιμοποίησης και μονιμοποίησης, αφού οι "υποστηρικτές" είτε έχουν πειστεί για την ορθοφροσύνη των ευνοούμενων, είτε φοβούνται ότι θα εκτεθούν εάν παραιτηθούν από την προστασία. Παράλληλα όμως αναπτύσσονται επάλληλοι κύκλοι ηθικής και πολιτικής αντινομίας, που παίρνουν τη διάσταση φαυλότητας. Και ως είναι ευνόητο, καταργείται η ιεραρχία σε βάρος της απόδοσης του κυβερνητικού έργου.

Η εμπειρία μου σαν Γενικού Γραμματέα Τύπου είναι οδυνηρή, ιδιαίτερα στους οργανισμούς που υπάγονται στο Υφυπουργείο Τύπου, όπως η ΕΡΤ-1, ΕΡΤ-2 και τα Γραφεία Τύπου Εξωτερικού. Αν είχαμε χρόνο στη διάθεσή μας να σας πληροφορήσω για το απαράδεκτο από κάθε πλευρά - "παρεμβατικό κομφούζιο" - που περνάμε στους παραπάνω οργανισμούς, θα διαπιστώνατε, όχι μόνο την ηθική καταράκωση του κύρους μας, σαν πολιτική ηγεσία αλλά και την αδυναμία μας να εκτελέσουμε την κυβερνητική πολιτική.

Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις αισθάνομαι ιδιαίτερη πικρία, όταν διαπιστώνω τις ζημιογόνες συνέπειες που έχουν οι κάθε λογής παρεμβάσεις-υπερβάσεις.

Επειδή, λοιπόν περνάμε στο κρίσιμο σημείο των εκλογών για το συμφέρον της κυβέρνησης και του κόμματος προτείνω: να καταδικάσετε την παρέμβαση-υπέρβαση σαν αντικομματική πράξη, ανεξάρτητα από που εκπορεύεται. Είναι επιτακτική ανάγκη να περιφρουρήσουμε τις αρχές και το κύρος μας.

γ) Οι διαρροές

Ζούμε μπροστά σε μία απaráδεικτη πραγματικότητα σχετικά με το θέμα των διαρροών στον Τύπο. Φυσικά, δεν αρκεί να μας απασχολεί κάθε τόσο αυτή καθ'εαυτή η διαρροή και όχι η πηγή της προέλευσης και η εξήγησή της.

Το έχω μάλιστα επισημάνει και σε αρμόδιους κυβερνητικούς παράγοντες. Επωφελούμαι όμως, απ'αυτή την ευκαιρία να επαναλάβω, ότι οι διαρροές-μερικές φορές-γίνονται από στελέχη μας που λειτουργούν, τόσο σε κυβερνητικό όσο και σε κομματικό επίπεδο και ξεκινούν από ατομικές ή συλλογικές επιδιώξεις. Υπάρχει μάλιστα-χωρίς να έχει αντιμετωπισθεί-μια τάση κερματισμού της κυβερνητικής συνοχής μέσα από ορισμένες πολιτικές πράξεις και άλλες επιμέρους "συμμαχίες" που θέλουν να επιβάλλουν τις προσωπικές τους απόψεις. Μπορεί να ξεκινούν από καλές προθέσεις, μπορεί όμως να εξυπηρετούν κάποιες σκοπιμότητες που είναι το αποτέλεσμα κάποιων εγωκεντρικών τάσεων και ενδοκυβερνητικών ανταγωνισμών που συμπλέκονται και δημιουργούν μία κατάσταση αλληλουπονόμευσης και αμοιβαίας φθοράς.

Οι ιδιότυποι αυτοί "φορείς ενημέρωσης" πιστεύουν ότι μ'αυτό τον τρόπο θα αποκομίσουν κάποια πολιτικά και κομματικά οφέλη, αν ο ανταγωνισμός μεταφερθεί στις στήλες των εφημερίδων παίρνοντας τη μορφή της είδησης ή του σχολιασμού.

Έτσι ο καθένας μέσα από τις διαρροές προσπαθεί να αποκτήσει την εύνοια κάποιων εφημερίδων, στις οποίες συνήθως με κάποια επιφύλαξη διοχετεύει ό,τι θέλει και όπως το θέλει, χωρίς να εκτιμά την πολιτική ζημιά που μπορεί να επιφέρει.

Το τραγικό βέβαια είναι ότι φροντίζει προκαταβολικά να έχει άλλοθι σε περίπτωση που θα ανακύψει σοβαρό πολιτικό πρόβλημα. Παράλληλα, όμως, υπάρχει τόση θρασυδειλία που φροντίζει να φορτώσει αλλού την ευθύνη. Φυσικά, για τη μετάθεσή της δε λείπει η επιτηδειότητα. Είναι μια θλιβερή "τεχνική" που έχει διαπιστωθεί αρκετές φορές. Το αποκρύφωμα μάλιστα βρίσκεται στην τυπική, όσο και ύπουλη αποδοχή της καταδίκης των διαρροών όταν γίνονται κατηγορηματικά αποδεκτές οι συστάσεις του Πρωθυπουργού πάνω στο κρίσιμο αυτό θέμα. Μέσα σ'αυτή τη "λογική" εντάσσεται η

μορφή, η διαδικασία και η κλιμάκωση των διαρροών.

Πιστεύω, όμως, ότι δε χρειάζεται να αναλυθούν σε βάθος οι σοβαρότατα ζημιογόνες παρενέργειές τους και από άποψη ουσίας και από άποψη πολιτικών εντυπώσεων.

Κλείνοντας αυτή την παρέμβαση θα τονίσω ότι: με τα ελλειψήματα μας βοηθάμε κυρίως την οργάνωση και αντιπαράθεση μαζί μας της Δεξιάς...